

Міністерство культури та інформаційної політики
Міністерство освіти та науки
Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Факультет фортепіано, джазу та популярної музики
Кафедра джазу та популярної музики

КУЛИК Діана Віталіївна

ФЕНОМЕН ТВОРЧОСТІ БЕННІ ГУДМЕНА

Спеціальність 025 — Музичне мистецтво
Профілізація — Спів естрадний

Бакалаврська робота

Науковий керівник —
Войтович Олександр Орестович
кандидат мистецтвознавства,
доцент
кафедри джазу та популярної музики

Рецензент —
Дашак Богдан Зенонович
доцент
кафедри джазу та популярної музики

Львів — 2022

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Життєвий шлях Бенні Гудмена.....	5
Біографія митця та історія успіху	5
Творча спадщина	10
Розділ 2. Концертна діяльність	13
2.1. Концертна діяльність Бенні Гудмена за часів його життя	13
2.2. Фестивалі, концерти та заходи сучасності, присвячені Бенні Гудмену.....	14
2.3. Українське коріння Бенні Гудмена та згадки про його концерти в СРСР.....	16
Висновки	21
Список використаної літератури	22

ВСТУП

У світі джазового мистецтва чимало визначних постатей, що здійснювали значних внесків в історію і культуру джазу: як маловідомі, так і всесвітньо-визнані. З більшістю ми знайомимось самостійно в процесі пізнання нових жанрів і виконавців, про деяких нам розповідають історичні події, або ж навіть сарафанне радіо. Концерти маловідомих виконавців, що виконують популярні твори минулих років, фестивалі, де звучать один за одним відомі чи не дуже джазові стандарти. Все це сприяє пошуку нових виконавців, нових представників надзвичайно широкого спектру жанрів. Проте нема більш відомої і одночасно недооціненої особи, як Бенні Гудмен. Його твори грають і в маленьких барах, і в великих концертних залах. Через стільки років він все ще залишається іконою і справжнім маестро виконавської і композиторської справи, а найкраще його талант підтверджує прізвище, яке вже століття належить тільки йому: «король свінгу».

Йому присвячують концерти, його репертуар залишається актуальним і сьогодні, хоча з моменту смерті Бенні пройшло вже більше 35 років. Враховуючи сьогоденні темпи розвитку музичної індустрії, де практично щоденно міняються тренди, це феноменально, що творчість Гудмена пам'ятають, цінують і, що найголовніше, регулярно виконують.

Актуальність теми

Нещодавно минуло 35 років з моменту смерті Гудмена, проте його творчість досі залишається затребуваною в широких колах поціновувачів. У зв'язку з цим, варто висвітлити і розповісти про місця та події, де досі звучить музика митця детальніше.

Мета роботи: – знайти раніше невідомі факти з життя музиканта та коротко розповісти про його творчу спадщину.

Об'єкт дослідження: – світові джазмени.

Предмет дослідження: – історична постать Бенні Гудмена.

Методи дослідження: – аналіз, гіпотетичний метод, системний аналіз, узагальнення, емпіричний метод.

Завдання роботи:

1. Висвітлення біографії митця, його життєвого шляху та історії успіху в індустрії свінгу початку-середини ХХ століття.
2. Визначення ролі творчої спадщини, виконавського стилю та творчих напрацювань музиканта.
3. Аналіз концертної діяльності Бенні Гудмена за роки його життя.
4. Перелік та опис сучасних заходів, присвячених джазмену.
5. Розкриття Гудмена як музиканта з українським корінням та його внеску в популяризацію свінгу в УРСР.

РОЗДІЛ 1

Життєвий шлях Бенні Гудмена

1.1 Біографія митця та історія успіху

Восьмий із дванадцяти дітей Девіда і Дори Гудмен походив з пролетарського осередку. Народився Бенні 30 травня 1909 року в Чикаго. Є теорія, що насправді, хлопчик народився в Білій Церві, проте батьки вказали місце народження як «Чикаго, вулиця Франциска». З народження Бенні пізнав саму суть лиха. Оселившись в Америці, його сім'я дала країні 12 нових громадян, яких потрібно було одягати, годувати і вчити на дуже обмежену кількість грошей. Занотовані спогади Гудмена описують часи, коли вони жили в підвалі без опалення, а вдома нічого було їсти. Мама збирала всіх малюків під одною ковдрою і розповідала про країну, де ріки замерзали намертво, а голодні вовки вили під вікнами. В той момент у Бенні з'явилась мрія – відвідати батьківщину своїх предків.

Троє братів Гудменів ходили в одну школу, що давало їм можливість наводити там свої порядки. Батько працював від темряви до темряви, і лише в неділю у сімейства з'являлась можливість відвідати один з безкоштовних концертів, які давались літом в Гранд парку Чикаго. На одному з таких концертів Гудмени дізнаються, що одна з синагог Чикаго планує створення власного оркестру, учасники якого отримають гарну форму з блискучими золотими гудзиками. Залишалось тільки навчитись грати, що можна було зробити в синагозі, де давали приватні уроки всім бажаючим всього за 25 центів за тиждень.

Наступного ж ранку десятирічний Бенні отримав в руки кларнет і майже одразу влився в невеликий ансамбль, що існував при синагозі, покоривши всіх учасників своїм вмінням і бажанням музикувати. Практично одразу він почав брати

приватні уроки у Франца Шоеппа, соліста відомого симфонічного оркестру Чикаго. Той швидко помітив талант і жагу до навчання юного музиканта, що вже, здавалось, гарантувало останньому шалений успіх. Проте, тон в Чикаго двадцятих років задавали музиканти новоорлеанської школи, що виховувались на традиціях «чорного звучання». Саме ці традиції покорили юного Бенні і назавжди змінили його долю. Беручи за основу манеру виконання кларнетистів Джиммі Нуна і Леона Раполло, Гудмен швидко стає зрілим професіоналом та імпровізатором. В 12 років відбувається його дебют в оркестрі Central Park Theater, за свій перший виступ юнак отримує свій перший гонорар – 5 доларів, що по мірках того часу вже було доволі немаленькою сумою. Хлопця швидко визнали на публіці, чикагські прихильники називали його «хлопчиком в коротких штаних». В 14 років успіх змушує Бенні кинути школу, щоб «фізика та математика не відволікала його від більш серйозної справи».

Справа дійсно виявилась серйозною: в 1922 році юна зірка вступає до Harrison High School і починає грати з Austin High School Gang, до якого входять майбутні зірки першої величини – Джиммі Мак Портланд, Дейв Таф, Бад Фрімен і Френк Тешемахер. Вони, на кілька років старші за Бенні, так само як він орієнтувались на Кінга Олівера і його новоорлеанський стиль.

В 14 років Гудмен вступає до профсоюзу музикантів, який зараховує його до списку професійних музикантів і захищає діяльність музиканта законом, а в 16 його приймає до свого оркестру сам Бен Поллак, з яким Бенні робить ряд записів в 1926-1927-х роках в Лос-Анджелесі.

Освоївши гру на ще одному, доволі популярному інструменті – саксофоні, Бенні закінчує свою роботу в оркестрі і повертається до Чикаго, щоб почати кар'єру успішного студійного музиканта. На цей момент він вже став визнаним авторитетом серед білих виконавців завдяки запису «He's the Last Word», який

зробив його знаменитим. Робота на студії знайомить його з багатьма успішними джазменами, дає солідний прибуток і робить його знаменитим, а його кларнет впізнаваним. Його манера виконання стає візитною карткою будь-якого оркестру, в складі якого виступає Гудмен. В 1933 році доля знайомить його з Джоном Генрі Хеммондом, який, володіючи неабияким впливом в джазовому середовищі та великими статками, допомагає Бенні зібрати групу відомих американських виконавців, щоб створювати записи на грамофонні пластинки. Він ж зводить музиканта з керівництвом Columbia Records, які одразу бачать потенціал і вигоду в хлопцях, розуміючи, що останні принесуть їм славу і прибуток.

Контракт виявляється вдалим, Гудмен стає не просто великим музикантом – він стає «босом», в його руках концентрується велика влада: вирішувати хто, де і з ким буде грати. Записи зводять з розуму американців, забезпечуючи високі позиції в чартах та ажіотажний попит на грамофонні пластинки. Справи йдуть настільки добре, що Гудмен вирішує створити свій власний біг-бенд.

Складність цього кроку пояснюється тим, що з цього моменту кларнетист повинен турбуватись не тільки про себе, а й про організацію гастролей, а саме: оренда залів, транспорт, готелі, розмови з менеджерами, реклама, тощо. Це все разом означає одне – гроші. І все ж таки, оркестр, зібраний в 1934 досягає успіху завдяки своєму «експресивному імпровізаційному стилю» «чорного джазу» та філігранній точності «білого ансамблевого звучання». Успіх був настільки великим, що в липні 1934 оркестр потрапляє на перше місце в хіт-параді з п'єсою Moon Glow. Як наслідок – ще один контракт з NBC і ще 8 хітів в «Топ-10»

Успіх «переслідує» митця, до гурту долучається вокалістка Хелен Уорд, завдяки старанням якої музикографія оркестру збагачується ще 15 хітами. Бенні проводить масштабну лобістську кампанію і переконує впливову МСА (American Music Corporation Agency) взяти на себе спонсорство турне оркестру.

Тур почався більш, аніж невдало. В штаті Мічиган концерт відвідало всього 30 людей, в Денвері управляючий залу розірвав контракт після першого ж виступу, а розлючені глядачі вимагали повернення грошей за квиток. Не дивлячись на попередні провальні виступи, в Голлівуді, останньому пункті турне, біля будівлі Palomar музикантів чекав величезний натовп. Музиканти не вірили своїм очам і після декількох мелодій з нового репертуару Гудмена зал бурхливо аплодував і вимагав продовження. Успіх в Каліфорнії визначив подальший розвиток джазу на десятиріччя, оркестр зайняв перші позиції в світі шоу-бізнесу, а сам Бенні Гудмен отримав своє легендарне прізвище «King of Swing»

Через певний час Бенні Гудмен переїхав на територію Чикаго, де його знову запросили вести програму «Караван верблюдів». Восени 1936 року його оркестр вперше з'явився на телебаченні, тоді ж музикант знову повернувся в Нью-Йорк. Через рік композиції Гудмена знову піднялись на вершини чартів і музикант отримав шалену популярність, після чого його оркестр і він сам прийняли участь в знімальному процесі кінофільму «Готель Голлівуд».

В танцювальному залі «Савой» відбувались «Битви джаз-бендів», де оркестр Чіка Уеба практично завжди перемагав над супротивниками, що не могло не зацікавити Гудмена і, врахувавши всі ризики, останній кинув Чіку виклик. Глядачі чекали початку дуелі з нетерпінням і захватом, адже ця подія наче битва двох титанів від світу джазу. Всі 4 тисячі місць в назначений вечір були зайняті майже моментально, весь Нью-Йорк ніби затримав подих. Музична битва була настільки запеклою, що глядачі іноді губились серед кількості мелодій і різноманіття імпровізацій, проте оркестр Чіка Уеба переміг, не дивлячись на віртуозність гри музикантів Бенні Гудмена. [11]

Пік кар'єри Бенні прийшовся на 1938 рік, саме в цей час він дав свій знаменитий концерт в «Карнегі-хол». В тому ж році пісні Гудмена більше 14 разів

входили в топ-10 найкращих, а за свою «Sing, Sing, Sing» джазмена нагородили премією «Греммі» та додали до залу слави.

Через вступ США в Велику світову війну та забастовку, яку ініціювала Американська федерація музикантів, Бенні довелося на певний час зупинити співпрацю з Victor RCA. Музикант встигнув закінчити роботу над деякими піснями ще до моменту забастовки. Потім він випробував себе в кінематографі, де знявся в кінофільмах Stage Door Canteen, The Gang`s All Here і Sweet and Low-Down. Акторська гра давалась музиканту легко: він чудово вживався в роль і талановито передавав внутрішній стан своїх героїв. А взимку 1944 джазмен разом зі своїм квінтетом став учасником бродвейського шоу «Сім мистецтв», яке викликало неабиякий інтерес у глядачів, і, завдяки чому, витримало 182 вистави. Вже через рік заборона на звукозапис була знята. Гудмен повернувся в рідну студію і в квітні 1945 року вийшов збірник Hot Jazz, який моментально сягнув топ-10 найкращих пластинок. Успішним виявився і наступний збірник Gotta Be This or That, де Гудмен вперше особисто виконав вокальну партію. Зовсім скоро Бенні перейшов до звукозаписуючої студії Capitol Records. Окрім того, він приймав участь в зйомках кінофільму A Song is Born [10]. В цей ж період почались його чергові музичні експерименти.

Свінг замінує біпоп, і оркестр Гудмена на хвилі популярності робить спробу записати декілька творів в цьому стилі. Експеримент виявився невдалим, проте для суспільності новина про розпуск оркестру в 1949 році все одно стала неочікуваною. На початку 1950-х років Бенні практично не займався композиторською діяльністю, зате випустив два збірника: перший – «Джаз-концерт в Карнегі-холі», куди він додав живий запис свого відомого виступу 16 січня 1938 року. Другий – «Джазовий концерт № 2», який тепло прийняли як прихильники, так і критики. Ще через рік дискографію музиканта поповнив альбом The Benny Goodman Story.

Останні роки Гудмен провів, іноді даючи концерти з заново зібраним оркестром для кожного окремо. Тури в Європу, СРСР, Азію дали Бенні можливість побачити світ за межами Америки та відвідати свою історичну батьківщину. В 1963 році на студії RCA Victor зібрались музиканти, які виступали з композитором пліч-о-пліч ще в 1930-х, а саме Джин Круп, Теді Уілсон і Лайонел Хемптон. Оркестр в старому складі зустрівся заради запису альбому «Знову разом!», яку фанати прийняли з особливою теплотою. Але роки давали про себе знати, тому музикант наприкінці свого життя майже не записував пісні. Єдиною вагомою роботою став збірник «Бенні Гудмен сьогодні», який той записав в 1971 році в Стокгольмі. [14]

Бенні Гудмена не стало 13 червня 1986 року в Нью-Йорку. У нього давно були проблеми з серцем. Помер він від серцевого нападу, та був похований в Стенфорді [19].

1.2 Творча спадщина

Бенні Гудмен був настільки талановитим і віртуозним виконавцем, що практично кожну думку, що приходила йому на розум він міг без особливих зусиль перекласти на мову свого улюбленого інструменту. Майстерне володіння звуком, насичені інтонації, що відрізняються м'якістю та багатством тембральних відтінків, вміле побудування швидких коротких фраз – все це викликає відчуття «людської мови». За багате творче життя Бенні Гудмен створив доволі широкий спектр композицій, які майже моментально ставали хітами і входили в «Топ 10». Серед них особливої уваги заслуговують: «Let's Dance», «Somebody Stole

My Ga», «Avalon», «Stompin At the Savoy», «Flying Home», «Symphony», «How Am I to Know?», «Goodbye», «Jersey Bounce», «Why Don't You Do Right?», «After You've Gone», «Clarinet a la King»[12], а також композиції, які варто виділити:

- «**Sing, Sing, Sing**» - автором оригінальної композиції є італоамериканський співак і композитор Луї Пріма, але саме інструментальний варіант мелодії, виконаний оркестром Гудмена став найбільш популярним і вважається гімном часу свінгу. Гудменовська версія мелодії відрізняється довжиною: замість стандартних трьох вона звучала вісім, а іноді і більше дванадцяти хвилин.
- «**Don`t Be That Way**» - композиція, що отримала статус джазового стандарту і класики свінгу стала результатом спільної творчості Бенні Гудмена і Едгара Семпсона. Найбільшої популярності досягла після виконання на легендарному концерті блюзмена в січні 1938 року.

Пісні «It`s Been So Long», «Goody-Goody», «The Glory of Love», «These Foolish Things Reminds Me of You» і «You Turned the Tables on Me» Гудмен створює в Чикаго разом з співачкою Хелен Уорд, всі вони стають справжніми шлягерами свого часу і багаторазово досягають перших рядків хіт-парадів. В 1937 році в записі пісні «This Year`s Kisses» бере участь Елла Фіцджеральд і Маргарет МакКрей, а також трубочар Гаррі Джеймс.

На момент 1938 року пісні Гудмена чотирнадцять разів входили в десятку найкращих, а «Sing, Sing, Sing (With a Swing)» потрапила до Залу слави премії «Греммі». В післявоєнний час, коли заборону на звукозапис зняли, в квітні 1945 виходить альбом «Hot Jazz», який одразу ж потрапляє в десятку найкращих альбомів. Такого ж успіху досягли всі альбоми, що з`явилися в період з 1945 по

1948 роки. Варто відмітити «Gotta Be This or That», де Гудмен вперше особисто виконав вокальну партію.

Останніми роботами композитора стали записи концертів: «Джаз-концерт в Карнегі-Холл», 1950 рік; альбом «V.G.» з перезаписаними хітами отримав свою частку популярності в 1955. Через рік з'являється ще один, в якому була зібрана музика з автобіографічного фільму «Історія Бенні Гудмена», головну роль в якому зіграв Стів Аллен. Остання масштабна робота – «Бенні Гудмен сьогодні», записаний в 1971 році в Стокгольмі [8, с. 4-7].

Творча спадщина Гудмена базується на величезній кількості дисків та пластинок, що були записані в основному в 1930-1940-х – в найбільш плідну для композитора епоху. Записи належать компаніям «Columbia» і «RCA Victor», а також «Music Masters», яка випустила серію дисків для особистого архіву композитора.

РОЗДІЛ 2

Концертна діяльність

1.1 Концертна діяльність Бенні Гудмена за часів його життя

Дебютний концерт відбувся в 1921 році в Central Park Theater в Чикаго; з 1925 по 1929 вів концертну діяльність в складі оркестру Бена Поллака; виступав на Бродвеї в «Strike Up the Band» і «Girl Crazy» Джорджа Гершвіна (обидва в 1930 році) і «Free for all» Річарда Уайтінга в 1931.

Навесні 1934 року зібрав свій перший оркестр, разом з яким підписав контракт на цикл передач на NBC – «Let`s Dance», що тривав 6 місяців. Після закінчення радіопередачі Бенні та його оркестр відправились в провальне в турне, спонсороване МСА, після нього в 1935 провів ще одну серію концертів в Joseph Urban Room чикагського Congress Hotel.

З 1936 по 1939 рік оркестр Гудмана знаходився на піку популярності, яку підтримувала серія радіотрансляцій CBS. З березня 1937 року оркестр почав трьохтижневу триумфальну серію концертів в нью-йорському Paramount Theater, а 16 січня 1938 року Бенні першим з джазових музикантів виступив в Carnegie Hall.

Окрім масштабних вистав, музикант давав приватні виступи на вечірках, на одній з яких вперше виконав «Кларнетний квінтет» Моцарта.

В 1947 році Бенні зібрав свій найбільш неоднозначний оркестр, який використовував елементи біпопу, проте той тільки записувався, тому і проіснував недовго і в 1949 році був розпущений.

Наступне десятиліття Бені активно гастролював по Європі (1950), Далекому Сходу зимою 1956-1957, знову по Європі в 1958, після якого він дав тріумфальний виступ в Американському Павільйоні на брюсельській Всесвітній Виставці.

Світове турне в 1960-х спонсорувала влада США, Бенні Гудмен відправився в подорож як посол доброї волі. Він побував в Південній Америці (1961), Радянському Союзі (1962), де дав 32 концерти в Ленінграді, Тбілісі, Москві, Києві, Сочі та Ташкенті. Ці концерти відвідало сумарно більше 180000 осіб, разом з М.С.Хрущовим. Кінцевою точкою турне стала Японія (1964 рік).

Одним з останніх виступів митця стала 40-ва річниця його легендарного виступу в Carnegie Hall, що відбулась 17 січня 1978 року.

1.2 Фестивалі, концерти та заходи сучасності, присвячені Бенні Гудмену

KYIV KLEZMER FEST – міжнародний фестиваль сучасної клезмерської музики, заснований в 2018 році за підтримки Департаменту Культури КДМА. Представником клезмерської музики організатори відзначають Бенні Гудмена як американського виконавця джазу, що народився в українському місті Білій Церкві. Сам фестиваль присвячений єврейському музичному стилю, від якого і походить його назва. Поняття «клезмер» сформував киянин – етномузиколог, один з найбільших дослідників єврейського фольклору Мойсей Береговський. Мистецтво клезмерів народилось на теренах України і разом з єврейськими емігрантами на початку ХХ століття переселилось за океан і стало частиною джазу. Саме цьому на кожному фестивалі, що проводиться організатори завжди згадують внесок Бенні Гудмена в популяризацію клезмерського жанру та культури.

ВІД ГЕНДЕЛЯ ДО БЕННІ ГУДМЕНА – концерт, організований EDERI MANAGMENT, який відбувся в Universum Hall в Києві за адресою Академіка Глушкова 1 11 грудня 2021 року. «Київ-Брасс» в складі народного артисту України Андрія Ільківа, Михайла Головіна, Дмитра Тарана, Сергія Кашина та Василя Будяківського виконали різноманітну та насичену контрастами програму, де класичні мелодії Генделя та Моцарта межували з джазовими стандартами Вільяма Хенді і Дюка Еллінгтона. Завершальним акордом стала саме музика Гудмена. Організатори зробили великий акцент саме на його творчість. Особливістю заходу стало місце проведення – а саме єдиний в Україні та Східній Європі концертний зал-музей.

Leopolis Jazz Fest – міжнародний загальноджазовий фестиваль, який щорічно проходить в червні у Львові з 2011 року, де виконується як і старий, так і новий джаз. Щороку організатори запрошують зірок світової величини, щоб ті виконали свої авторські пісні та всесвітньо-відомі джазові стандарти, серед яких твори та композиції Бенні Гудмена.

SPEAKEASY JAZZ РІЗДВЯНЕ ШОУ – подія, що відбулась 26 грудня 2021 року в CARRIBEAN club в Києві на вулиці С. Петлюри. Девіз шоу – "A BEAUTIFUL SIGHT WE'RE HAPPY TONIGHT WALKING IN A WINTER WONDERLAND" (C). В репертуарі були присутні твори Флетчера Хендерсона та Фетса Уоллера, Джина Крупи, Кеба Келлоуей та Бенні Гудмена.

THE GREATEST ORCHESTRAS OF XX CENTURY – концерт, що відбувся 17 лютого 2019 року в Школі джазового та естрадного мистецтва в Києві. Джазовий оркестр Big «Yellow» Band зібрав програму, присвячену відомим біг-бендам XX століття, серед яких композиції Benny Goodman Orchestra, Glenn Miller Orchestra, Tommy Dorsey Big Band, Duke Ellington Orchestra та інші.

JAZZ SWING ERA – шоу, яке має відбутися в місті Вінниця 21 серпня, 2022 року на локації Pirogov Sky. Особливістю події є виконання репертуару епохи біг-бендів. Як зазначають організатори, саме ця епоха – це час, коли джаз збирав стадіони. «The Swing Era – це живе виконання класики свінгових оркестрів Бенні Гудмена, Глена Міллера, Джина Крупи та інших легенд джазу». Девізом концерту стала знаменита пісня «Sing».

1.3 Українське коріння Бенні Гудмена та згадки про його концерти в СРСР

XX століття – час масової еміграції, спричиненої війною, політичними переслідуваннями, зміною влади та політичних систем. Всі ці чинники посприяли тому, щоб документи про походження багатьох українців, що переїхали до Америки та європейських країн почали фальсифікуватись (наприклад, для отримання громадянства тої чи іншої держави) або ж просто «зникати». Нові імена, фамілії, місця народження та національність – все це українці-емігранти змінювали в пошуках нового, кращого життя. Родина Бенні Гудмена не стала винятком.

Як вказувалось вище, в сім'ї було 11 дітей, деякі народились в Білій Церкві, деякі вже в Чикаго. Сам Бенні теж народився на київщині, проте після еміграції батько сімейства не знав, де опиняться його діти і що саме буде краще для них, тому записав місце народження всіх в Чикаго. Фамілія сімейства, до речі, теж «підроблена», оригінальна звучить як «Гутмен» згідно дослідження архівів історика Є. Чернецького «Домовласники Білої Церкви кінця XIX – початку XX ст.» [2]. Сам Бенні Гудмен розповів про своє справжнє громадянство після концерту в Києві 1962 року, під час інтерв'ю редакторам Київського радіо, але, на жаль, сам запис загинув під час пожежі у радіокомітеті на Хрещатику.

Історія гастролей Гудмана та його оркестру більш аніж захоплююча: в 1961, коли президентом США став Кеннеді, з'явилась можливість виправити складні

відносини між СРСР і Америкою. Почали відновлюватись культурні контакти між двома країнами, а в США прибула делегація Союзу композиторів СРСР на чолі з Дмитром Кабалевським. Його завданням, як писали в газетному звіті, було запросити до Радянського Союзу американський джаз. Кабалевський відвідав декілька концертів, в числі яких виступ знаменитого Луї Армстронга, проте вистава не сподобалась і здалась консервативному критику надто вульгарною. Саме через це в результаті запросили оркестр Бенні Гудмена.

Причин було безліч, але головною з них стало пролетарське походження музиканта. Бенні Гудмен – син звичайного працівника швейної фабрики, що для тодішніх радянських ідеологів стало головним аргументом в його користь. Саме цей факт неодноразово підкреслювався в пресі і використовувався як анотація до всіх виданих в СРСР пластинок Гудмана. В той час приїзд музиканта такої величини став фурором: Радянський Союз не бачив американських джазменів майже 40 років, а сам джаз вважали «забороненим» партією, комуністи навіть запустили в маси прислів'я «Сьогодні ты танцуешь джаз, а завтра Родину продашь!».

Спогади контрабасиста Білла Кроу [5, с.2-13], що виступав тоді в складі оркестру разом з Гудменом описують перші три концерти, які вони дали в СРСР. Він розповідав, що перед сценою завжди стояли люди, що виглядали дуже офіційно, з твердим поглядом і слідкували, щоб ніхто не наближався до сцени. Це робили через страх провокацій, адже суспільство лише нещодавно забуло про випадок, коли фанати рок-н-ролу ледь не розгромили сцену, бо хотіли потрапити на концерт безкоштовно. Звісно, це були не поціновувачі джазу, але партія великої різниці між ними не робила, тому для простого народу фанати цих двох жанрів були еквівалентними один одному. Під час перших концертів у Москві не лунало гучних оплесків, через що оркестранти почувались розгублено, але тільки пізніше вони зрозуміли, які саме люди змогли дістати квитки на таку

подію. Само собою, перший концерт відвідав і сам Хрущов, а якщо він не аплодував – то і публіка не стане. Проте, після перших 20 хвилин вождь покинув зал – джаз для нього виявився незрозумілим. Не врятувало ситуацію навіть виконання Гудменом російської народної пісні «Полюшко-поле».

Всі наступні дні, по мірі того, як спадав ажіотаж на концерт серед вищого комуністичного керівництва, збільшувалась і кількість справжніх поціновувачів джазу та людей, які справді чекали події. Ажіотаж був скажений. Публіка гаряче аплодувала, активно реагувала на гру музикантів, а після концерту багато хто намагався поспілкуватись з оркестрантами особисто та запросити їх пограти разом. Одного разу колектив після концерту в Ленінграді запросили в будівлю Університету, де вони влаштували нічний джем-сейшн, проте, як пізніше виявилось, це було нелегально [15].

В Києві заокеанському гостю надали найбільший зал, який тільки змогли знайти – нещодавно побудований Палац спорту, в який вміщалося більше ніж 8 тисяч глядачів. Однак через нечуваний успіх виступів Гудмена в Москві влада насторожилась, адже надто бурні овації трактувались ідеологами тих часів як прояв захоплення по відношенню до американського способу життя, який, згідно всіх «методичок», потрібно обов'язково критикувати. В результаті, в київських міських касах з'явилась тільки маленька частка квитків. Більша ж доля поширювалась серед закладів і підприємств, що належали комуністам, комсомольцям, а також надавались пролетарському осередку (людям, які були найбільш далекі від джазової культури та музики). Як наслідок, захвату у цього прошарку виступи не викликали – всі вони сиділи на концертах з кам'яним виразом обличчя. Та не дивлячись на це, успіх все одно був грандіозним. «Король свінгу» навіть запропонував дати безкоштовний благодійний концерт в Білій Церкві, на своїй історичній батьківщині, але вище політичне керівництво партії не схвалило цю ініціативу, пославшись на умови контракту.

Бенні не відмовляв в інтерв'ю і щиро цікавився Києвом, знаходив час для зустрічі з гравцями ансамблів, щоб побесідувати та зіграти разом кілька мелодій, а на прощання навіть дарував свої оркестровки з автографами.

Після Києву оркестр відвідав Сочі, де музикантів оселили в готелі «Приморський» на березі Чорного моря. Концерти проходили в Літньому парку під відкритим небом, в Амфітеатр вміщав 1700 людей, проте люди настільки сильно хотіли відвідати подію, що сиділи на деревах, спостерігаючи за маестро.

Прийом в Тбілісі видався дуже теплим, тут музиканти вперше за весь тур зустрілись з іншою культурою, де люди називали себе грузинами, а не росіянами, і розмовляли на рідній мові. Після Грузії оркестр відвідав Ташкент, де музиканти не досягли успіху через прохолодну реакцію публіки. Варто відзначити, що публіка в місті не була зацікавлена джазом, тому одразу після виступу Бенні та його команда полетіли в Ленінград. Там вони давали 2,5-годинні концерти, що проходили на Зимному стадіоні, в який поміщалося 6000 людей. Саме в Ленінграді ажіотаж і захоплення публіки досягнули піку: овації і крики «на біс!» продовжувались ще довго після того, як музиканти покинули сцену, а після зустрічі з ленінградськими джазовими виконавцями оркестр остаточно вирішив, що це найкраще місто для джазу в СРСР [13].

Останній тиждень гастролей пройшов в Москві, де для оркестру влаштували декілька вечірок і навіть пікнік з хот-догами та джем-сейшн в молодіжному клубі. Але в кінці турне відносини між Гудменом та оркестрантами погіршились. Перший вимагав, щоб вони підписали наступний контракт, який мав зв'язати їх з керівником ще на місяці без взаємних обов'язків з його сторони. Конфлікт настільки поглибився, що група відмовилась грати останній концерт і повернулася до США.

Але не зважаючи на розчарування та проблеми, емоції від поїздки у Бенні залишились тільки найкращі, і протягом останніх років життя він ще часто згадував свої враження від туру Радянським Союзом [15].

ВИСНОВКИ

Багато джазменів залишають після себе чималу культурну спадщину, проте про їх життя відомо не так багато. Така неординарна і яскрава особистість, як Бенні Гудмен залишив після себе чимало інформації і про своє походження, і про свої молоді роки та роботу у сфері шоу-бізнесу. Його історія успіху та творчі напрацювання завжди надихала наступників, саме тому про нього пам'ятають і шанують і сьогодні. Слава і визнання дались Гудмену важким трудом, і він завжди це розумів. Завдяки своєму природньому таланту і багатьом годинам роботи та практики простий юнак з бідної сім'ї досягнув нечуваного успіху і став легендою світового рівня.

Феномен Бенні Гудмена полягає в тому, що через стільки років його ім'я та творчість не втрачають своєї актуальності і навіть в наші часи, прослуховуючи його альбоми виникає відчуття, ніби Гудмен писав і для свого, і для майбутніх поколінь. Його музика жива і буде жити далі.

В цій роботі ми успішно дослідили біографічну складову митця, його творчий шлях та історію успіху, описали творчу спадщину та дали коротку характеристику виконавському стилю. Провели аналіз концертної діяльності за років життя Гудмена та подій, що несли його творчість в маси після смерті виконавця. А також, дослідили українське коріння Бенні та його концертну діяльність на території УРСР.

Список використаної літератури:

1. Гудмен Б. Колодін І.: The Kingdom of Swing. Нью-Йорк: F.Ungar Pub. Co., 1939. 265
2. Дмитренко О. Бенні Гудммен ...з України. *Український інтернет-журнал Музика*, 2011. [url: <http://mus.art.co.ua/benni-hudmen-z-ukrajiny/>, дата останнього звернення 02.11.2021]
3. Музыка с грампластинок Ж. С. Винил. Бенни Гудмен - Как глубок океан. 1987, 2020. youtube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7pS5uYd3p8w> (дата звернення: 19.12.2021).
4. Омельчук А. Гудмен, Бенні. Знаймо. URL: https://znaimo.com.ua/Гудмен_Бенні (дата звернення: 17.12.2021).
5. Осипов М. Контрабасист Біл Кроу про гастролі оркесру Бені Гудмену по СССР. *Джазові історії*, Москва, 2017. С. 2-13
6. Остапов Д. 9 фактів про Бенні Гудмена. *rockcult*. 2006. № 4. С. 17–20. URL: <https://rockcult.ru/po/benny-goodman-facts/> (дата звернення: 14.10.2021).
7. Русаков А. «Обережно, люди!»: один день з мого життя. ВВС, Москва, 2013. С. 1-7
8. Соколов Ф. Бені Гудмен. Jazz89.1fm, Тюмень, 2020. С. 4-7
9. Чичак С. Бенні Гудмен: Король свінгу. tattooe. URL: <https://tattooe.ru/uk/figures/benni-gudmen-biografiya-luchshie-kompozicii-interesnye-fakty-slushat-benni/> (дата звернення: 04.11.2021).
10. Мельник О. Бені Гудмен/Фільмографія. Кіноріум. URL: <https://ua.kinorium.com/name/248716/> (дата звернення: 20.12.2021).
11. Супрун О. В. БЕННИ ГУДМЕН: КОРОЛЬ СВИНГА. URL: <https://artliga.com.ua/articles/popular/бенни-гудмен-король-свинга/> (дата звернення: 04.05.2022).
12. Бенни Гудмен: биография, лучшие композиции, интересные факты, слушать. *Творческий центр «Звуки времен». Интересное в музыке*. URL: <https://soundtimes.ru/dzhazovye-ispolniteli/benni-gudmen> (дата звернення: 06.05.2022).
13. Бенні гудмен. *www.wiki.uk-ua.nina.az*. URL: https://www.wiki.uk-ua.nina.az/Бенні_Гудмен.html (дата звернення: 12.04.2022).
14. Contributors to Wikimedia projects. Гудмен, Бенни – википедия. *Википедия – свободная энциклопедия*. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Гудмен,_Бенни (дата звернення: 06.05.2022).

15. Jazz mission to moscow. *Специальное Радио - Слушать интернет радио онлайн*. URL: <https://specialradio.ru/art/651/> (date of access: 03.05.2022).
16. Simon G. Т., Верменич Ю. Benny Goodman (глава из книги “История биг-бэндов). *Джаз-портал*. URL: <https://jazz-portal.blogspot.com/2009/06/benny-goodman.html> (дата звернення: 06.05.2022).
17. Swing scenester central -benny goodman. *Wayback Machine*. URL: <https://web.archive.org/web/20080630032320/http://www.swing-time.ru/swingcentral/p/bg.html> (дата звернення: 06.05.2022).
18. Benny Goodman. *Discogs*. URL: <https://www.discogs.com/ru/artist/254768-Benny-Goodman> (дата звернення: 04.05.2022).
19. Contributors to Wikimedia projects. Benny Goodman - Wikipedia. *Wikipedia, the free encyclopedia*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Benny_Goodman (date of access: 06.05.2022).
20. Home - Benny Goodman. *Benny Goodman*. URL: <https://www.bennygoodman.com/> (дата звернення: 06.04.2022).